

מונחים בדיני מס ההכנסה

הרשימה שלהלן חוברה ע"י ועדה מיוחדת, שמונתה לשם כך ע"י הוועדה למונחי המשפט, וביסודה הונחה רשימת המונחים בדינים ובלשון ההלכה והספרות של מס ההכנסה. הרשימה הוכנה ע"י ד"ר א' ויתקון.

פתחה בדיון וועדה, שחבריה היו הא': מ' גורדון, מנהל מוסד ביאליק, ד"ר מ' זמורה, נשיא בית הדין העליון, ד"ר א' ויתקון, נשיא תורן של בית המשפט המחוזי בירושלים וש' ייבין, חבר ועד הלשון. מרכז הוועדה ומוכירה היה י' סמונוב ז"ל ממשרד המשפטים. אחר פטירתו של י' סמונוב ז"ל הפסיקה הוועדה את עבודתה.

בייז באייר תשי"א הורכבה ועדה חדשה, שחבריה היו הא': י' בר-יוסף, המפקח על הבנקים וסגן נציב מס ההכנסה, ד"ר א' ויתקון, ש' ייבין, מ' שלי, הממונה על נוסח החוק במשרד המשפטים ומ' מדן מוכיר מדעי בוועד הלשון. מוכיר הוועדה היה א' דויט שר.

הוועדה הזאת גמרה את הקריאה הראשונה וביום י"ב באב תשי"ב נשלח חוזר מרשימת המונחים לחברי ועד הלשון ולאנשי המקצוע, ונתקבלו הערות והצעות מאת: ד"ר ע' איתן, ד"ר ז' בן-חיים – מוועד הלשון; עו"ד פ' דייקן (תל-אביב), אינג' ש' אירמאי (הטכניון העברי), י' גרינשטיין (מפקח מס הכנסה במחוז חיפה) וש' גרוס (פקיד השומה במחוז יפו והדרום). לכולם נתונה תודת הוועדה.

בחמש ישיבות מיזם במרחשון תשי"ג עד י"ח בטבת תשי"ג, דנה הוועדה ברשימת המונחים בקריאה שלישית בהתחשב עם ההערות. מונחים נוספים ושאלות, שנתעוררו תוך הקריאה השלישית, נשלחו בחוזר מיום כ' בטבת תשי"ג אל חברי ועד הלשון ואנשי המקצוע. הוועדה מודה לפרופ' א' בונה (האוניברסיטה העברית) ולפרופ' ש"ד גויטסין (חבר ועד הלשון) על הערותיהם לחוזר זה. בשתי ישיבות נוספות דנה הוועדה בהערות שנתקבלו וביררה מספר מונחים, שתרגומם עדיין מוטל היה בספק. העבודה נסתיימה ביום כ"ט בטבת תשי"ד. ההגדרות למונחים נוסחו ע"י ד"ר א' ויתקון, מ' שלי וא' דויט שר. הרשימה סודרה בסדר א"ב של המונחים האנגליים.

adjustment	תאום	abeyance
עריכת חשבון מיוחד, כדי לתאם את חשבונו של הנישום ע"י הוספת פרטים והשמטת פרטים, הכול לפי צורכי החוק.	תאום	to remain in abeyance נשאר תלוי [עומד]
to adjust	תאם	accounting period v. period
administration of the ordinance	בצוע הפקדה	accretion v. capital accretion
adventure	צסק-צקראי	accruing basis v. mercantile basis
מעולה עסקית שאין לה עקיבות ותמידות,		accruing in v. income
		actual cost v. cost
		actual receipt of money v. receipt

assessment lists	רשימות שומה	(aggregate) in the aggregate	בגסד
assessable income	v. income	alienation of income	v. income
assessee	נשום	alimony	מזונות
assessing officer	פקיד שומה	allowance	
asset	נכס	entertainment allowance	קצובת-ארום, קצבת-ארום
assets	אקטיב		סכום המשתלם לעובד לכיסוי הוצאות קבלת אורחים.
available for	v. income	initial allowance	זכוי התחילי (של השקעת הון) (of capital outlay)
avoidance of tax	v. tax		במקום פחת, המשתרע על שנים רבות, נותנים זכוי בחקושה הראשונה של חנהלת העסק כדי לפצות אדם על השקעה, שהחזרתה, כולה או רובה, מצריכה פחת במשך הרבה שנים.
back duty	v. duty	old age allowance	זכוי קֶשֶׁל זְקֵנָה
bad debts	v. debt	reliefs and allowances	הקלות וזכויות
balancing charge	v. charge	representation allowance	קצובת-יצוג, קצבת-יצוג
basis period	v. period		סכום המשתלם לעובד לכיסוי הוצאות ייצוג.
blending	פְּטוּם	subsistence allowance	קצובת-מקנה, קצבת-מקנה
bonus shares	v. share		סכום המשתלם לעובד לכיסוי הוצאות מחיה.
breaking up value	v. value	travelling allowance	קצובת-נסיעות, קצבת-נסיעות
broker	סוֹבֵן		סכום המשתלם לעובד לכיסוי הוצאות נסיעות.
(bulk) in bulk	בְּצֵבֵר, בְּמַצָּבֵר	to allow	(א) הֵבִיא בְּחֶשְׁבוֹן (למשל: הוצאה השנויה במחלוקת)
capital			(ב) הִתִּיר (זכוי וכדומה)
capital accretion	גְּדִילַת הַהוֹן, שְׁבַח הַהוֹן	annuity	אַנוּיָה
	שבח נכסים המיתוסף לקרן.	application of income	v. income
capital expenditure	v. expenditure	apportionment	מְבִין
capital income	v. income		חלוקה סכום למנות לאו דווקא שוות
to recoup capital	שׁוֹבֵב אֶת הַהוֹן	to apportion	מְבִין
wastage of capital	קְלִיַת הַהוֹן	assessment	שומה
	לעניין נכסים או זכויות, שאורך ימיהם מוגבל.		
capital withdrawn	הוֹן שֶׁנִּשְׁטַל		
	כסף או נכסים, ששימשו הון בעסק ואשר הוצאו מכלל הון העסק.		
to carry forward	הַעֲבִיר (סכום הפסד מחשבון שנה אחת לחשבון שנה שנייה)		
cash basis	בְּסִיסַת שֶׁל מְזַמְנִים		
	שיטה, שלטיה רואים הכנסה כהכנסה בשעה שחיא מגעת במוזמנים.		
casual profits	v. profit		

original cost to assessee	מחיר מקור לנשום	charge	הטל איון
prime cost	יצאה ראשונה	balancing charge	אדם שזכה מספר שנים בניכויי פחת על מכונה והקטין על ידי כך את הרווחים מעסקו, שעליהם הוא חייב במס, הרי בשעה שהוא מוכר את המכונה ברווח — שהוא רווח פטור ממס-הכנסה, באשר הוא רווח שבהון — משילים מס על סך-הכול של ניכויי הפחת, בדרך של איוון חיובי-החסר שבעבר.
debt		chargeable income	v. income
bad debts	חובות רעים	overcharge	חיוב-יתר
doubtful debts	חובות מספקים	undercharge	חיוב-חסר
deduction		charter	שטר שכירות (בעיקר בספינה)
deduction at source	נכוי במקור	charterer	שוכר ספינה
	גביית המס במקור ההכנסה לפני שהיא מגעת אל מקבלה.	claim	תביעת-טעות, טענת-טעות
overdeduction	נכוי-יתר	error or mistake claim	טענת-טעות
underdeduction	נכוי-חסר	classifying	v. sorting
derived from	v. income	commissioner	נציב
(discount) at a discount	בנקיון	company	
disposition	עשיה ב-, הוצאה מרשות(1), הקניה (הכול לפי העניין). לעניין מס ההכנסה: פעולה הגורמת שהכנסתו של ראובן תעבור אל שמעון, כדי להקטין את נטל המס החל על ראובן.	"one man company"	חברת יחיד
disponor	עושה ב-, מוציא מרשות(1), מקנה (הכול לפי העניין).	חברה שמניותיה, כולן או רובן, נמצאות למעשה ברשותו של איש אחד.	
to dispose of	עשה ב-, הוציא מרשות(1), הקנה (הכול לפי העניין).	concern	עסק סי
to disregard	לא התחשב ב-	"going concern"	הנחה
distribution		concession	
to withhold distribution of dividend	נמנע מתלקת דיבידנד	constructive receipt of money	v. receipt
double taxation	v. taxation	contingency	תליות
doubtful debts	v. debt	contingent interest	v. interest
earned income	v. income	control and management of business	שליטה בעסק ונהולו
duty		to control a company	שלט בקבוצה
back duty	מס (ש) למקד	controlling interest	v. interest
		cost	
		actual cost	יצאה ממשית

income	ראוי ל־	eligible for
alienation of income	צתיק ההקנסה	entertainment allowance v. allowance
העברת הכנסה לאדם אחר ע"י העברת מקור ההכנסה אליו.		exemption
application of income	שמוש בהקנסה	(מפטר)
(להבדיל מן alienation)		exhaustion
העברת הכנסה לאדם אחר מבלי להעביר את מקור ההכנסה.		expenditure
assessable income	הקנסה הראויה	capital expenditure
ששומה, הקנסה הנחונה ששומה		הוצאה שבקרון, (הוצאת קרון)
capital income	הקנסה שבקרון, (הקנסת קרון)	כל הוצאה היוצרת במישרין או משביחה קרן (הון עומד או אשקעה).
הכנסה הנובעת מהשבחת אקטיב של קרן (הון עומד או אשקעה) או ממכירתו.		recurrent expenditure
chargeable income	הקנסה התקינת (במס)	הוצאה נשנית
הקנסה המוטלת על ידי תוספת שיעור המס על ההכנסה הנקייה.		revenue expenditure
earned income	הקנסה מיגיעה	הוצאה שפירות, (הוצאת פירות)
grossing up of income	גלום ההקנסה	כל הוצאה (ובעיקר הוצאה חוזרת ונשנית) במסגרת ההתעסקות.
חישוב ההכנסה הגולמית על ידי תוספת שיעור המס על ההכנסה הנקייה.		expenses
income accruing in	הקנסה הנובעת מן	הוצאות
income (of a company) available for distribution as a dividend	הקנסה (של חברה) מצוינה לתקנה קדיבדינד	fictitious
הכנסה שנעשתה במשך השנה ואין טעם אשר ימנע את חלוקתה בין בעלי המניות.		קרמתי, קדוי
income derived from	הקנסה המופקת מן	flat rate v. rate
revenue income	הקנסה שפירות, (הקנסת פירות)	"free of tax" payment of dividend
הכנסה הנובעת מכל פרנסה להבדיל מהכנסה שבקרון הנובעת מהשבחת אקטיב של קרן.		משלום דיבידנד מנקה מס
unearned income	הקנסה שלא מיגיעה	דיבידנד ששיעורו מובטח ע"י התחייבות לשלם כל סכום, שיידרש בשעת התשלום, כדי שאחרי ניוכי מס הכנסה יישאר השיעור המובטח.
initial allowance v. allowance		fund
interest		pension fund
contingent interest	זכות תלויה (במאורע מסוים וכדומה)	קרן קצבה
		sinking fund
		קרן פלאי
		"going concern" v. concern
		grading
		grant-in-aid subsidies
		סיווג
		gross receipts v. receipt
		grossing up of income v. income
		handling of (goods)
		גלגול ב-(סחורות)
		hire purchase v. purchase
		השכר קנייה

basis period	תְּקוּפַת הַחֵשׁוֹב. תְּקוּפַת הַחֵשׁוּבִים	controlling interest	זְכוּת (מְקַנָּה) שְׁלִיטָה, זְכוּת הַכְרָעָה
	התקופה המשמשת בסיס לחישוב המס.	vested interest	זְכוּת מְקַנֵּית, זְכוּת שְׁבִטָּה
plant	מַצָּבָה	jobber	סוֹכֵן בְּרָסְאִי
	מערכת המתקנים והציוד הדרושים להפעלת מפעל תעשייתי.	joint venture v. venture	
premium	פְּרֵם (א)	lump sum v. sum	
	(כגון מניות הנמכרות בפרס — at premium —, כנגד מניות הנמכרות בשווה — at par — או בנכיון — at discount —).	maintenance or upkeep of machinery	קִיּוּם מְכוּנוֹת
	(ב) דְּמִים (כגון דמי ביטוח).	management of business v. control	
	(ג) פְּרָמִיָּה	marginal relief v. relief	
	הטבה, כגון בסעיף 8(ו) של פקודת מס הכנסה, ששירותו: סכום נוסף על שכר הדירה הקבוע או על המחיר הקבוע שאדם מקבל בעד נכס או שירות, כגון דמי-מפתח והטבות כיוצא באלה. (הכול לפי העניין).	mercantile basis, accruing basis	בְּסִיס מְקַחֵרִי שיטה, שלפיה רואים הכנסה כהכנסה בשעה שנוקמה בחשבון.
prime cost v. cost		net rate v. rate	
profit		net receipts v. receipt	
casual profits	רְנָחִי אֶקְרָאִי	obsolescence (of machinery)	הִתְיַשְׁנוּת (של מְכוּנוֹת)
progressive rate v. rate		obsolete	מִשְׁוֶה
to provide	סָפַק, הִבְטִיחַ (רורבה ליום רע)	old age allowance v. allowance	
provision	סָפַק, הִבְטִיחַ	"one man company" v. company	
purchase		original cost to assessee v. cost	
hire purchase	מְקַח אֶצֶב שְׁכִירוֹת	outgoings	יִצְאוֹת
	הפך שנקנה על מנת שמחירו ישולם לשיעוריו. בתנאי שהחפץ יישאר, עד גמר התשלומים, בבעלותו של המוכר, כעין מושכר לקונה.	overcharge v. charge	
quantification	כְּמוּי קביעת הכמות.	overdeduction v. deduction	
rate		(par) at par	בְּשִׁוּוֹ
flat rate	שְׁעוֹר אֶחָד	pay-as-you-earn	הַשְׁתַּכְרֵת-שְׁלֵמָה שיטה, שלפיה משלמים מס בעת ובעונה אחת עם היווצר ההכנסה, להבדיל מן השיטה, שלפיה משלמים מס על הכנסה של השנה הקודמת.
net rate	שְׁעוֹר נָטוֹ, שְׁעוֹר נָקִי	pension fund v. fund	
	שאינו עולה עם עליית ההכנסה.	period	
		accounting period	תְּקוּפַת הַחֵשׁוּבֵנְאוֹת

revision	תקון	progressive rate	שעור עולה
royalties	תמלוגים		
	מלוג בעד הרשות להשתמש בפטנט, זכות יוצרים, קונצסיה וכדומה.		
set off	קזון (ופעולה); קנה (תוצאה)	regressive rate	שעור יורד
	זקיפת סכום שבזכות כנגד סכום שבחובה וביטולו או הקטנתו ע"י כך. (מונה זה בא במקום "עימות", שפירושו גם העמדת פנים אל פנים-confrontation).		
share		receipt	
bonus shares	מניות הטבה	actual or constructive receipt of money	תקבול פסוף למעשה או להקרה (ולמשל, בדרך זקיפה לחשבון)
shares cum dividend	מניות עם דיבידנד	gross receipts	תקבולי גרוטו
shares ex dividend	מניות בלי דיבידנד	net receipts	תקבולי נטו
sinking fund v. fund		to recoup capital v. capital	
sorting, classifying	מיון	recurrent expenditure v. expenditure	
spreading (of income, expenditure or loss) forward or backward	תקנה-ה, בזור (של הכנסה, הוצאה או הפסד) לעתיד או לעבר	regressive rate v. rate	
	חלוקה למספר שנים, מכאן ואילך או מכאן ולמסרע.	reinsurance	בטוח משנה
stock		relief	
trading stock	מלאי העסק, מלאי קסחר (בו)	marginal relief	תקנה שולית
subsistence allowance v. allowance			הקלה הניתנת כדי למנוע חומרה יתרה בהטלת מס על הכנסה החייבת במס לפי השיעור הקיצוני ביותר.
sum		reliefs and allowances v. allowance	
lump sum	סכום חד, סכום תקא	replacing	חלוף
	סכום המשתלם בבת אחת במקום תשלומי שיעורין, או למשל בעד דברים שונים שנקנו יחד.	representation allowance v. allowance	
surtax v. tax		reserve for unexpired risks	עתודה (אי קרן) לקסיבנים שלא תלפו
sweeping up clause	סעיף עוללות	resident	תושב
	הסעיף המטפל בכל שאר מקורות ההכנסה (שלא פורשו במיוחד בסעיפים אחרים).		אדם שמקום מגוריו בארץ.
		to reside	ישב
		residence	(מקום) מושב
		revenue expenditure v. expenditure	
		revenue income v. income	
		to review and to revise	עין שנית לתקן, עין ועין ותקן
			תור ועין ותקן

underdeduction v. deduction		tax	
undertaking	(א) מְפָעֵל	avoidance of tax	הִמְנַעוֹת מִמַּס, מְנִיעַת מַס
	(ב) קִבְּלָת		סידור עסקים בצורה שחוראת החוק לא תתפוס לגבי ההכנסה, להבדיל מהתחמקות (evasion of tax), שהיא מעשה בלתי חוקי.
unearned income v. income	מלאכה מבוזעת בשכר קבלני.		
unexpired risk v. reserve for unexpired risks		surtax	מִס־יִסָּף
upkeep v. maintenance			מס המוטל על הכנסה (בפרט הכנסה גדולה העולה על מינימום מסוים) כתוספת על השיעורים הקבועים לכל הכנסה, יהא גודלה אשר יהיה.
value		tax payer	מְשַׁלֵּם מַסִּים
breaking up value	צֶרֶף הַשְׁיָר	taxation	
	ערכו של הנכס. אחרי שיצא מכלל שימוש.	double taxation	מִסֵּי כִפְּף
venture			הכנסה החייבת במס בשתי ארצות כאחת.
joint venture	עֶסֶק אֶקְוֵאִי מְשָׁתָף	tear v. wear	
vested interest v. interest		trading stock v. stock	
wastage of capital v. capital		transaction	עִסְקָה
wear and tear	קְלִיָּה וְקָרִיעָה	travelling allowance v. allowance	
to withhold distribution of dividend v. distribution		undercharge v. charge	
to write off (losses etc.)	מַחֵק (הַפְּסָדִים וְכְדוּמָה)		